

Vragen en antwoorden over de ontwerp-RES 1.0 Achterhoek

De ontwerp-RES 1.0 Achterhoek kan vragen oproepen. Hieronder zijn zoveel mogelijk vragen beantwoord. Staat er een vraag niet bij, check dan eerst:

- [RES Gespreksassistent >>](#)
- Veelgestelde vragen op www.res-achterhoek.nl >>
- En anders stuur een mail naar info@resachterhoek.nl

RES – algemeen

1. Waarom hebben we een RES nodig?

De Nederlandse overheid wil klimaatverandering tegengaan en stelt daarom het doel dat Nederland in 2030 49% minder CO₂ uitstoot ten opzichte van 1990. Nederland heeft dit in 2015 afgesproken in het klimaatverdrag van Parijs. Samen met 195 andere landen heeft Nederland zich gecommitteerd om in 2050 de opwarming van de aarde te beperken tot 2 graden Celsius, en zo mogelijk 1,5 graden Celsius. Om deze doelstelling te realiseren heeft het kabinet samen met bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheden een pakket aan maatregelen voor het Klimaatakkoord opgesteld. Het Klimaatakkoord bestaat uit afspraken op vijf verschillende thema's (sectortafels) over de maatregelen waarmee het doel van 49% minder CO₂-uitstoot gehaald kan worden. Eén van die maatregelen is dat 30 regio's een Regionale Energiestrategie (RES) moeten opstellen. Hierin geven zij invulling aan de sectortafels voor Elektriciteit en Gebouwde Omgeving. De afspraken die in de RES worden vastgelegd, moeten ervoor zorgen dat lokale overheden zich gaan inspannen om het opwekken van grootschalige duurzame elektriciteit te faciliteren. Ook moeten zij een plan maken op regionaal niveau voor het benutten van duurzame warmte.

2. Waar gaan de RES'en over?

De RES'en beschrijven hoe de 30 energieregio's in Nederland in 2030 samen tenminste 35 terawattuur (TWh = de eenheid voor elektrische energie) aan duurzame elektriciteit op land gaan opwekken. In de regio's nemen gemeenten, waterschappen en provincies het initiatief om samen met bedrijfsleven, inwoners en maatschappelijke organisaties te onderzoeken waar in hun gebied de hernieuwbare energie opgewekt kan worden, en met welke vormen dat kan (wind en zon). Voor de Gebouwde Omgeving brengen de RES'en het aanbod van duurzame warmtebronnen in kaart, door te kijken naar de potentie van duurzame warmtebronnen en mogelijkheden voor het benutten van restwarmte. Ook de warmtevraag voor het duurzaam verwarmen van woningen, utiliteitsgebouwen en bedrijfspanden wordt in beeld gebracht.

3. Van wie komt de opdracht voor de RES en wie geeft er uitvoering aan?

De RES volgt uit het aanbod van de koepels (VNG, IPO en Unie van Waterschappen) aan het kabinet, waarin ze aangeven samen te willen werken 'Naar een duurzaam Nederland'. Dit heeft geresulteerd in de samenwerking aan een landelijk Klimaatakkoord en de daaraan verbonden RES-opgave. De gemeenten en provincies besluiten zelf over de verankering van de RES in hun Omgevingsbeleid (Omgevingsvisie, Omgevingsplan/Omgevingsverordening). De waterschappen benutten hiervoor het waterbeheerprogramma en kunnen desgewenst een eigen waterschapsomgevingsvisie opstellen.

4. Waarom wordt de strategie in regionaal verband opgesteld?

De vragen die onder meer beantwoord moeten worden zijn: waar past het duurzaam opwekken, de opslag en het transport van warmte en elektriciteit in ons land? Zowel boven als onder de grond? Ruimte is schaars. En: hoe houden we dit betaalbaar? We kunnen die vragen alleen beantwoorden en de doelen alleen halen door samen te werken. Overheden, inwoners, bedrijfsleven, netbeheerders, energiecoöperaties en maatschappelijke organisaties hebben elkaar nodig. Energietransitie houdt niet op bij de gemeentegrens, intergemeentelijke afstemming is nodig om tot de beste keuzes te komen. Anderzijds kan de provinciale of nog grotere schaal té groot zijn om met stakeholders en elkaar samen te werken. In de regio kunnen keuzes aansluiten op de eigen kracht van de regio. Daarom is in het Klimaatakkoord gekozen voor 30 energieregio's in Nederland die elk een RES maken.

5. Waar is meer (algemene) informatie te vinden over de RES?

[Kijk hiervoor op de RES Gespreksassistent >>](#)

In deze webapp is informatie te vinden over de thema's:

- [Tijdslijn en mijlpalen >>](#)
- [Werkwijze >>](#)
- [Wind, zon en warmte >>](#) (o.a. gezondheid, geluid en veiligheid)
- [Andere energiebronnen >>](#) (o.a. kernenergie en waterstof)
- [Natuur en ruimte >>](#)
- [Participatie >>](#)
- [Overige informatie en begrippenlijst >>](#)

Ontwerp-RES 1.0 Achterhoek

6. Hoe is de RES 1.0 Achterhoek tot stand gekomen?

Na het opleveren van de [Concept-RES](#) in juni 2020, is in augustus 2020 gestart met het proces RES 1.0. Een van de belangrijkste onderdelen was de ruimtelijke uitwerking van het bod van 1,35 TWh. Hiervoor werd een proces met vijf stappen uitgelijnd om te onderzoeken **hoe** deze 1,35 TWh aan hernieuwbare energie met inzet van zon en wind kan worden opgewekt en **waar** mogelijkheden zijn voor het ontwikkelen van de benodigde zonneparken en windmolens. [Lees verder >>](#)

7. Waarom spreken we van een 'ontwerp' RES 1.0?

Het document 'RES 1.0 Achterhoek' is onlangs geaccordeerd door de dagelijkse besturen van de partners van de RES Achterhoek: de acht gemeenten (die samen de RES-regio Achterhoek vormen), provincie Gelderland en waterschap Rijn en IJssel. Na het zomerreces gaat de ontwerp-RES 1.0 naar de raden (volksvertegenwoordigers) van de partners ter besluitvorming. Hierna spreken we van een vastgestelde RES 1.0 Achterhoek.

8. Hebben inwoners nog inspraak voordat de besluitvorming plaatsvindt?

De overheden die de RES 1.0 vaststellen volgen elk een eigen besluitvormingsprocedure voor de vaststelling door de gemeenteraden, Provinciale Staten (provincie Gelderland) en het Algemeen Bestuur (Waterschap Rijn en IJssel). In die procedures zit veelal een vorm van inspraak of een zienswijze indienen voor inwoners en organisaties.

9. In hoeverre zijn volksvertegenwoordigers/raadsleden betrokken geweest?

Tijdens het proces RES 1.0 zijn volksvertegenwoordigers in elke fase in het proces uitgenodigd om bijgepraat te worden en om mee te denken en mee te praten. Klik [hier](#) voor de verslagen en notulen van deze sessies.

10. Waarom willen we in de Achterhoek 1,35 TWh opwekken? Is dat niet te veel/weinig?

1,35 TWh is in lijn met de doelen opgenomen in de Regionale Uitvoeringsagenda Duurzame Energie Achterhoek (RUA) uit 2016. De RES-partners hebben ervoor gekozen om dit eigen Achterhoekse beleid vooralsnog in de RES 1.0 te vertalen.

11. We hebben in de Achterhoek toch al eigen regionaal en lokaal duurzaam beleid. Waarom is de RES dan nodig?

De RES-aanpak is landelijk afgesproken in het Klimaatakkoord en alle gemeenten, provincies en waterschappen en netbeheerders werken eraan mee. In de RES-aanpak worden ook recente inzichten meegenomen, zoals het belang van netwerkefficiëntie om tijdig en tegen acceptabele kosten duurzame energie te kunnen transporteren over een stabiel elektriciteitsnetwerk.

12. Is er (per gemeente) een verdeling gemaakt tussen zon en wind?

De regio biedt aan 1,35 TWh duurzame energie te produceren in 2030. Daarvan wordt 0,35 TWh geproduceerd door zon op dak en 0,546 TWh wordt geproduceerd door windturbines. Het resterende gedeelte met zonnepanelen op de grond. Hiervan is een deel al gerealiseerd. Er is geen verdeling gemaakt per gemeente. De RES-partners hebben samengewerkt op basis van het motto Samen d'r an; iedereen doet wat.

13. Waarom is de combinatie zon en wind belangrijk?

Wind en zon zijn niet uitwisselbaar. Wind en zon vullen elkaar over de dag en over het jaar goed aan. Als de zon 's nachts onder is kan het wel waaien. Harde wind gaat veelal gepaard met bewolking. Windstil weer is vaak zonnig. In het winterhalfjaar staat de zon minder lang aan de hemel, terwijl het in dat jaargetijde gemiddeld wat harder waait. Door wind en zon te combineren neemt de stabiliteit van het netwerk toe. De bedrijfstijd van een windturbine in een jaar is ongeveer 3500 uur, die van zonnepanelen ongeveer 950 uur. De energie-infrastructuur wordt bij windmolens dus ruim drie keer zo goed benut als bij zonnepanelen. Andersom geformuleerd: windenergie levert met dezelfde infrastructuur meer dan drie keer zoveel energie op tegen ongeveer dezelfde kosten. Deze kosten komen voor rekening van de energiegebruiker. Een indicatie van de kosten voor de 1,0 TWh die in de Achterhoek moet worden opgewekt door zon en wind kan dit illustreren:

- Alleen zon op land: € 330 mln.
- Alleen wind: € 90 mln.
- Wind en zon op land gecombineerd: € 70 mln.

Uit het oogpunt van kostenefficiëntie is het dus verstandig te streven naar een optimale mix tussen wind en zon.

14. Kunnen we niet meer zonnepanelen op daken plaatsen?

Bij zon op dak wordt optimaal gebruik gemaakt van de ruimte en hoeven zonneparken niet landschappelijk te worden ingepast. Het verlies aan natuur, biodiversiteit en landbouwgrond is

daarom klein. Vanwege deze voordelen heeft de Achterhoek zichzelf een hoge doelstelling gesteld van 0,35 TWh zon op dak in 2030. De totale Achterhoekse restopgave voor zon op dak is nog 0,248 TWh. Bedrijfsdaken en daken van agrarische bebouwing bieden in principe voldoende oppervlakte om de restopgave zon op dak te realiseren. De ervaring leert echter dat zon op dak lang niet makkelijk van de grond komt. Nadeel is dat de daken nogal verspreid liggen door de Achterhoek, deze niet altijd geschikt zijn om het gewicht te dragen, ondernemers een dak met zonnepanelen niet eenvoudig verzekerd krijgen en het netwerk niet geschikt is om alle op daken opgewekte stroom te verwerken. Om de doelstelling voor zon op dak te behalen moeten dus nog de nodige hobbels worden genomen. Liander ontwikkeld momenteel een inpassingsladder die de kans op realisatie van zon op dak zo groot mogelijk maakt. Die ladder, die binnenkort beschikbaar is, kan mede gebruikt worden om een gezamenlijk plan van aanpak te ontwikkelen.

15. Is het al duidelijk waar windturbines en zonnevelden komen?

De RES 1.0 heeft zoekgebieden voor windturbines opgenomen waar de bijdrage van 0,546 TWh windenergie kan worden geproduceerd. De locaties van zonneparken worden nog bepaald door het vigerende ruimtelijk beleid daarvoor van de gemeenten en de provincie Gelderland.

16. Heeft de RES invloed op bestaande projecten en/of lokale duurzame initiatieven?

Die kunnen gewoon doorgaan. Heel graag juist, want als iedereen bijdraagt, bereiken we samen meer. We juichen als RES dan bijvoorbeeld ook de campagne 'iedereen doet wat' erg toe. De RES 1.0 heeft geen juridische status. Er kunnen dan ook geen rechten of plichten aan worden ontleend. Pas als gemeenteraden, Provinciale Staten en leden van het algemeen bestuur van het hun akkoord geven op de RES, dan wordt de RES 1.0 zelfbindend voor die overheid en heeft het daarmee de status van een beleidsstuk. Tegen die tijd kan de RES effect hebben op lokale initiatieven.

17. Zijn er geen andere energiebronnen dan wind en zon?

Snelheid is geboden. De klimaatverandering gaat harder dan verwacht en is voorspeld tijdens het afsluiten van het Klimaatakkoord in Parijs. De uitstoot van CO2 dient daarom met spoed te worden gereduceerd. Daarom wordt gekozen voor bewezen productietechnieken, die direct een significante bijdrage kunnen leveren aan de energieproductie. Andere technieken, zoals thermische energie uit afvalwater of uit oppervlaktewater of kernenergie staan nog in de kinderschoenen of duren te lang om te realiseren. Opslagtechnieken voor elektriciteit, zoals waterstof, zijn nog in ontwikkeling en alleen van invloed op de energiedistributie en niet op de productie.

18. Wordt er wel rekening gehouden met de karakteristieke Achterhoekse landschap en de leefomgeving?

Ja. Het gemeentelijke en provinciale beleid voor zonneparken houdt rekening met landschap en leefomgeving. De zoekgebieden voor windturbines in de RES 1.0 zijn mede bepaald aan de hand van de effecten op landschap en leefomgeving.

19. Wie profiteren van de opbrengsten van de opwek van duurzame energie?

In het Klimaatakkoord is afgesproken ernaar te streven dat minimaal 50% van de productie van hernieuwbare energie (wind en zon) in handen komt van de lokale omgeving. Dit kunnen inwoners, bedrijven en coöperaties zijn. Daarnaast is lokaal eigenaarschap of financiële participatie bij een te realiseren energieproject nuttig en ook nodig is voor het tijdig realiseren van de energietransitie. Er

zijn veel manieren om aan dit uitgangspunt vorm te geven. In de RES 1.0 Achterhoek is het streven naar 50% lokaal eigendom als voorwaarde opgenomen.

De aanpak om lokaal eigenaarschap te realiseren is in alle gemeenten nu nog anders. Het is van belang om in de hele Achterhoek een gelijk speelveld te creëren voor alle partijen. In een regionaal plan van aanpak lokaal eigendom kunnen deze aspecten afgestemd en uitgewerkt worden.

20. Niet iedereen heeft de middelen om financieel te participeren. Wat nu?

Er bestaan verschillende vormen van participatie. Omwonenden kunnen mede-eigenaar worden van de onderneming of ze kunnen risicodragend financieel deelnemen in de onderneming. Daarnaast bestaan er mogelijkheden om een deel van de opbrengst via een omgevingsfonds ten goede te laten komen aan maatschappelijke doelen of om de direct omwonenden via een omwonendenregeling korting te geven op groene stroom. Bij een omgevingsfonds en een omwonendenregeling is wel sprake van participatie, maar dragen mensen financieel niet bij. De te kiezen vorm van participatie kan per initiatief verschillend zijn. Er zijn verschillende marsroutes naar 50% projectparticipatie. Nader onderzoek moet aantonen hoe participatie het best kan worden georganiseerd.

21. Wordt er ook nagedacht over energiebesparing?

De RES 1.0 richt zich, naar opdracht vanuit het rijk, vrijwel uitsluitend op duurzame energieopwekking. De energietransitie omvat echter ook de besparingsopgave. Door de opwekkingsopgave en de besparingsopgave in samenhang met elkaar te bezien in plaats van als losse onderdelen creëren we een samenhangende regionale strategie op de gehele energietransitie. In een nieuw akkoord van Groenlo kunnen we hier afspraken over maken. In de RES 2.0, die op 1 juli 2023 gereed moet zijn, zal dit samenkomen.

22. Wie heeft de RES 1.0 gemaakt?

De RES 1.0 is een product van en opgesteld door de gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk, Provincie Gelderland, Waterschap Rijn en IJssel en netbeheerder Liander. Deze partners hebben met elkaar en met diverse belanghebbenden de inhoud van de RES afgestemd. Bestuurlijk trekker van de RES Achterhoek is Frans Langeveld, wethouder Duurzaamheid in Doetinchem. De partners worden gefaciliteerd, geadviseerd en begeleid door een projectorganisatie.

Groepen belanghebbenden tijdens proces RES 1.0

Stuurgroep RES Achterhoek

Hierin zitten de wethouders duurzaamheid in en een delegatie van belanghebbenden, zoals woningcorporaties, energiecoöperaties, onderwijs, overheid en ondernemers. Zij denken mee en geven hun advies en signalen door ten behoeve van de opstelling en uitvoering van de RES.

Volksvertegenwoordigers

De volksvertegenwoordigers (gemeenteraden, de Provinciale Staten en het algemeen bestuur van het waterschap) besluiten over de RES 1.0. Zij spelen in het RES-proces dus een belangrijke rol. Daarom is voor hen in het proces (*extra*) ruimte ingebouwd om zich (te laten) informeren en betrekken. De volksvertegenwoordigers worden hierbij primair ondersteund door hun eigen gemeente/organisatie en daarnaast door de projectorganisatie RES Achterhoek die de partners

ondersteunt bij het ontwikkelen van de RES. Volksvertegenwoordigers hebben ook de eigen verantwoordelijkheid om zich te (laten) informeren en/of andere initiatieven te ontplooiën. Hiervoor zijn diverse tools beschikbaar via het Nationaal Programma RES waar volksvertegenwoordigers regelmatig op worden geattendeerd, o.a. via de [nieuwsbrief RES Achterhoek](#).

Professionele belanghebbenden

Dit zijn onder meer ondernemers, (maatschappelijke) organisaties, agrariërs, inwonerorganisaties etc.

Inwoners

Inwoners zijn belangrijke belanghebbenden, zij zijn in verschillende fasen van uitvoering van de RES 1.0 betrokken.

Jongeren

Jongeren (< 35 jaar, leeftijd vastgesteld door Jong RES) werden primair betrokken door [Jong RES Achterhoek](#). Deze club zet zich in om de stem van jongeren mee te laten klinken in de RES Achterhoek. Zij organiseren eigen events en zetten eigen tools in om jongeren te betrekken.

23. Kan ik meedenken in het proces RES 2.0?

Ja. In dit proces zal op diverse momenten de gelegenheid zijn bij de verdere energietransitie betrokken te zijn. Informatie hierover volgt via de [nieuwsbrief RES Achterhoek](#) en via de kanalen van de gemeenten.

24. Kan ik per gemeente zien welk duurzaam beleid zij voeren en welke RES-afspraken zij hebben gemaakt?

Bekijk hiervoor de websites van de gemeenten:

- [Aalten >>](#)
- [Berkelland >>](#)
- [Bronckhorst >>](#)
- [Doetinchem >>](#)
- [Montferland >>](#)
- [Oost Gelre >>](#)
- [Oude IJsselstreek >>](#)
- [Winterswijk >>](#)

25. Welke documenten en middelen horen bij de ontwerp-RES 1.0 en kan ik die bekijken?

Alles is te bekijken op de website van de RES Achterhoek via [deze link >>](#)